Ornis Polonica 2013, 54: 293–296

Pierwsze i drugie stwierdzenie świstuna amerykańskiego *Anas americana* w Polsce

Późnym popołudniem 13.04.2013 roku na rozlewisku polnym w Sitnie (woj. kujawsko-pomorskie) stwierdziliśmy samca świstuna amerykańskiego *Anas americana*. Ptak przebywał w grupie 50 świstunów *A. penelope*, kilku rożeńców *A. acuta* i 40 krzyżówek *A. platyrhynchos*. Ptaki obserwowaliśmy przez 30 minut z odległości ok. 200 m. Na tym samym rozlewisku ptak był jeszcze obserwowany następnego dnia przez grupę lokalnych obserwatorów: A. Dylika, W. Bagińskiego, M. Radziszewskiego oraz M. i T. Blank.

Identyfikacja obserwowanego osobnika nie przysporzyła trudności. Ptak był wielkości świstuna z kremowobiałym pasem przez głowę. Szeroki ciemnozielony pas rozpoczynający się od oka i biegnący do tyłu głowy był dobrze widoczny. Pierś i boki były jednolicie ciemnoróżowe. Widoczny był mocno zarysowany kontur dzioba. Białe podbarkówki widoczne w locie zauważono dopiero w drugim dniu obserwacji.

Drugie stwierdzenie świstuna amerykańskiego miało miejsce 22.04.2013 podczas regularnych liczeń ptaków wodno-błotnych w Narwiańskim Parku Narodowym. Ptaka dostrzeżono w stadzie kilkudziesięciu świstunów i płaskonosów *A. clypeata* na rozlewisku Narwi na wysokości miejscowości Łapy (woj. podlaskie). Obserwację przeprowadzano około południa przy ostrym oświetleniu, początkowo pod słońce, z odległości ok. 250 m. W tym czasie ptak wraz z innymi kaczkami spał, co uniemożliwiało jego szybką identyfikację. Kiedy ptak ożywił się i rozpoczął żerowanie, możliwa była dokładniejsza obserwacja oraz wykonanie dokumentacyjnych fotografii. Ptak zwrócił uwagę nieco masywniejszą od świstuna budową ciała, w szczególności rozmiarami głowy. Kolejnymi wyróżniającymi cechami było szare ubarwienie głowy z jasnym, żółtobiałym czołem oraz wyraźną maską biegnącą od okolic

Fot. 1. Świstun amerykański *Anas americana*, Sitno, kwiecień 2013 (fot. T.M. Blank) – *American Wigeon, Sitno, April 2013*

Fot. 2. Świstun amerykański *Anas americana*, Łapy, kwiecień 2013 (fot. G. Grygoruk) – *American Wigeon, Łapy, April 2013*

oka do karku, o widocznym w słońcu ciemnozielonym zabarwieniu. Ubarwienie reszty ciała, piersi, boków i wierzchu skrzydeł (poza ciemnymi krawędziami lotek) było ciemnołososiowe. W locie ptak nie wyróżniał się znacząco od obecnych obok świstunów. Obserwacja trwała ok. 45 min, po czym ptak wraz ze stadem innych kaczek został spłoszony przez błotniaka stawowego *Circus aerginosus* i przeleciał na niedostępną, mocno zarośniętą część rozlewisk. Mimo intensywnych poszukiwań ptaka nie odnaleziono.

Obie obserwacje uzyskały akceptację Komisji Faunistycznej.

Świstun amerykański gniazduje w Ameryce Północnej na dużym obszarze począwszy od Alaski poprzez Kanadę aż do północnych terytoriów USA. W Europie pojawia się corocznie. Na Wyspach Brytyjskich do roku 2001 odnotowano ok. 360 stwierdzeń i od 2002 roku gatunek ten skreślono z listy brytyjskich rzadkości (www.bbrc.org.uk). Także w innych krajach Europy Zachodniej stwierdzono go wielokrotnie, m.in. w Holandii – 62 razy do 2011 (Osaa et al. 2012), a we Francji – 56 razy (Reeber & le CHN 2012). W basenie Morza Bałtyckiego najliczniej pojawiał się w Szwecji – ok. 75 stwierdzeń (www.c3.anthus.nu), w Finlandii – 70 (Lehikoinen et al. 2012), w Norwegii – 30 oraz 3 razy w Estonii. W krajach Europy Środkowej odnotowano 28 stwierdzeń w Niemczech, pojedyncze obserwacje w Czechach (Hudec 1994) i Austrii oraz dwa stwierdzenia na Węgrzech, gdzie pojawy dotyczyły prawdopodobnie tego samego osobnika.

Summary: First and second records of the American Wigeon *Anas americana* in Poland. The first observed individual of the American Wigeon, an adult male, was observed on 13.–14.04.2013 at a wild pool at Sitno in central Poland. The second male was seen and photographed on 22.04.2013 in Narew River valley near Łapy. Both records were accepted by the Polish Avifaunistic Commission.

Literatura

Deutsche Seltenheitenkommission. 2010. Seltene Vogelarten in Deutschland 2009 (mit Nachträgen 2001–2008). Limicola 24: 233–286.

Hudec K. (ed.). 1994. Ptáci – Aves. 1. Academia, Praha.

Lehikoinen A., Aalto T., Huhtinen H., Lampila P., Lehikoinen P., Normaja J., Soilevaara K., Velmala W. 2012. Rare birds in Finland in 2012. Linnut-vousikirja 2012: 122–137.

Osaa A., Groenendijk D., Berlijn M. & CDNA. 2012. Rare birds in the Netherlands in 2011. Dutch Birding 19: 233–286.

Reeber S. & le CHN. 2012. Les oiseaux rares en France en 2011. Ornithos 19: 353–395.

Mariusz Blank, Teresa Blank
Sardynkowa 10, 85-435 Bydgoszcz
mariuszblank@gmail.com

Grzegorz Grygoruk
Porzeczkowa 19/84, 15-815 Białystok
szofer256@wp.pl